

POSTANOWIENIE

Dnia 20 kwietnia 2022 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Małgorzata Wąsek-Wiaderek

w sprawie **B. P.**,

skazanej za czyn z art. 286 § 1 k.k. w zw. z art. 294 § 1 k.k. w zw. z art. 12 k.k.,

na posiedzeniu w Izbie Karnej w dniu 20 kwietnia 2022 r.,

w przedmiocie rozważenia dopuszczalności wniosku o wznowienie postępowania w sprawie zakończonej prawomocnym wyrokiem Sądu Apelacyjnego w (...) z dnia 26 listopada 2018 r., sygn. akt II AKa (...), zmieniającym wyrok Sądu Okręgowego w L. z dnia 11 września 2017 r., sygn. akt IV K (...),

na podstawie art. 545 § 3 k.p.k.,

p o s t a n o w i ł

odmówić przyjęcia wniosku wobec jego oczywistej bezzasadności.

UZASADNIENIE

B. P., w związku z otrzymaniem informacji, że nie przysługuje jej zażalenie na postanowienie oddalające wniosek jej obrońcy o wznowienie postępowania, wydane przez Sąd Najwyższy w dniu 28 października 2021 r. (sygn. akt III KO 54/21), zwróciła się do Sądu Najwyższego, aby jej osobiste zażalenie potraktować jako nowy wniosek o wznowienie postępowania. W swoim stosunkowo obszernym piśmie B. P. w sposób opisowy zakwestionowała ustalenia faktyczne poczynione w sprawie, wyszczególniła okoliczności, które jej zdaniem mogłyby mieć znaczenie w kontekście wznowienia postępowania, jednakże były znane Sądom orzekającym w toku procesu lub były przedmiotem wcześniejszych postępowań wznowieniowych. Skarżąca wskazała także na dwie nowe okoliczności, które określiła jako dowody

nieznane dotychczas zarówno Sądowi, jak i stronie. Zgodnie z wolą skazanej do akt niniejszego postępowania załączono także kopię jej pisma adresowanego do Ministra Sprawiedliwości (k. 17 i nast. akt III KO 95/21). Z kolei w pismach uzupełniających: z dnia 4 grudnia 2021 r. (k. 23 i nast. akt III KO 95/21) i z dnia 10 stycznia 2022 r. (k. 31 i nast. akt III KO 95/21) wskazała raz jeszcze swoją analizę akt sprawy IV K (...), a także odwołała się do postępowania o sygn. akt II K (...) Sądu Rejonowego w R. prowadzonego przeciwko A. i V. R., a także do postępowań o sygn. akt: PR Ds. (...) i PR Ds. (...) Prokuratury Rejonowej w R. w sprawach dotyczących M. W.

Ponadto, pismem z dnia 17 lutego 2022 r. B. P. przesłała, celem załączenia do akt niniejszego postępowania, pismo w postaci skargi przedłożonej w sprawie II Kp (...) Sądu Rejonowego w R.; pismo w sprawie czynności notarialnych w sprawie IV K (...); zawiadomienie o popełnieniu przestępstwa przez V. i A. R., M. W. i P. S., złożone przez B. P. do Ośrodka Zamiejscowego Prokuratury Okręgowej w B..

Pismem z dnia 18 marca 2022 r. B. P. wniosła o załączenie do akt niniejszej sprawy i wnikliwe zapoznanie się z aktami spraw Prokuratury Rejonowej w B. o sygn. akt PR Ds. (...) i (...) Ds. (...). Wnioskodawczyni podała, że znajdująca się w aktach tych spraw dokumentacja bankowa, którą określiła jako dowód rzeczowy, obrazuje faktyczną sytuację V. i A. R. i podejmowane przez nich kolejne czynności.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje.

Inicjatywa skazanej B. P. nie zasługuje na uwzględnienie i nie mogła skutecznie doprowadzić do wznowienia postępowania.

W pierwszej kolejności należy zauważyć, że skazana już wielokrotnie ubiegała się o wznowienie postępowania w tej sprawie, zarówno osobiście, jak i korzystając z pomocy obrońcy. Analizując dotychczasową aktywność skazanej zmierzającą do wznowienia postępowania trzeba wskazać na to, że:

- postanowieniem z dnia 27 listopada 2019 r., sygn. akt III KO 33/19, Sąd Najwyższy oddalił wniosek obrońcy skazanej o wznowienie postępowania,
- postanowieniem z dnia 25 czerwca 2020 r., sygn. akt III KO 24/20, Sąd Najwyższy odmówił przyjęcia wniosku skazanej wobec jego oczywistej bezzasadności – postanowienie to zostało zaskarżone, a Sąd Najwyższy utrzymał je w mocy postanowieniem z dnia 16 września 2020 r., sygn. akt III KZ 42/20,

- postanowieniem z dnia 29 grudnia 2020 r., sygn. akt III KO 98/20, Sąd Najwyższy odmówił przyjęcia wniosku skazanej wobec jego oczywistej bezzasadności,
- postanowieniem z dnia 28 października 2021 r., sygn. akt III KO 54/21, Sąd Najwyższy oddalił wniosek obrońcy skazanej o wznowienie postępowania.

Prawidłowość rozstrzygnięcia zapadłego w sprawie o sygn. akt IV K (...) Sądu Okręgowego w L. (II AKa (..) Sądu Apelacyjnego w (...)) była także przedmiotem kasacji obrońcy B. P., którą Sąd Najwyższy oddalił jako oczywiście bezzasadną postanowieniem z dnia 28 stycznia 2020 r., III KK 253/19.

Zgodnie z art. 545 § 3 k.p.k. sąd odmawia przyjęcia wniosku niepochodzącego od osoby wymienionej w § 2 art. 545 k.p.k. (adwokat, radca prawny, radca Prokuratury Generalnej RP) bez wzywania do usunięcia jego braków formalnych, jeżeli z treści wniosku, w szczególności odwołującego się do okoliczności, które były już rozpoznawane w postępowaniu o wznowienie postępowania, wynika jego oczywista bezzasadność. Taki właśnie charakter, a więc oczywiście bezzasadny, ma wniosek złożony obecnie przez skazaną B. P.

W swoim piśmie skazana wskazała na grupę ośmiu argumentów, które jak sama zauważyła, dotyczą „faktów znanych sądowi, ale nie mających żadnego znaczenia dla sprawy IV K (...) wg sądu”. Okoliczności podnoszone w ramach tego wyliczenia były znane Sądom orzekającym w toku rozpoznawania sprawy przeciwko B. P. (m.in. kwestia rzekomo fikcyjnego charakteru sprzedaży gospodarstwa rolnego, m.in. oświadczenie G. W. k. 934; zeznania świadka M. D. k. 1063v-1064) lub były już przedmiotem wcześniejszych postępowań wznowieniowych, w ramach których do wznowienia postępowania nie doszło (m.in. kwestia skazania A. i V. R. za składanie fałszywych zeznań była przedmiotem postępowania w sprawie III KO 24/20; kwestia leczenia psychiatrycznego A. R. jako jednej z okoliczności uzasadniających wznowienie postępowania była analizowana w sprawie III KO 98/20). Tym samym Sąd Najwyższy w niniejszej sprawie nie będzie ponawiał wyrażonej już, trafnej argumentacji, ponieważ z powyżej podanych okoliczności wynika, że nie mogą one stanowić podstawy do wznowienia postępowania zgodnie z żądaniem skazanej.

Mianem „nowego faktu lub dowodu” skarżąca określa dwie okoliczności. Po pierwsze skazana odniosła się do „źródłowych materiałów bankowych utrwalonych

w aktach kredytowych i systemach bankowych Banku (...) w R., na okoliczność faktycznego zabezpieczenia hipotecznego ustanowionego przez Bank (...) w R., jego przedmiotu, stanu w dniu zawierania umowy kredytu inwestycyjnego, w dniu 23 lipca 2010 r., w dniu 16 listopada 2010 r., w dniu 6 grudnia 2010 r., tj. w dniach zawarcia czynności prawnych rozstrzygających o uregulowaniu tego zadłużenia przez kupującego z ustalonej i zaakceptowanej kwoty sprzedaży oraz w dniu wstąpienia do długu kredytu inwestycyjnego zabezpieczonego przez Bank (...) w R. przez P. P.". W ocenie skazanej ten nowy fakt miałby świadczyć o: zaginięciu sprzętu rolniczego „stanowiącego własność Banku (...) w R. w oparciu o umowę kredytową, którą uregulować miał kupujący P. P. ”; bezprawnym wyłączeniu działki nr 242/1 z ustanowionej na niej hipoteki; „założeniu księgi wieczystej nr (...) zawierającej fałszywe dane mające wpływ na czynności prawne podejmowane i zawierane w oparciu o sfałszowany stan prawny nieruchomości w zakresie ciążących na niej ograniczeń, tj. hipoteki B(...) w R. i następnie notarialnego prawa pierwokupu”. Ponadto skazana argumentowała, że zdarzenia faktyczne stanowiące znamiona przypisanych jej przestępstw powstały w rzeczywistości nie z jej winy. Po drugie B. P. wskazała na księgę wieczystą nr (...), na okoliczność ustanowienia hipoteki Banku (...) w R. na całości gospodarstwa rolnego, w tym na działce zabudowanej domem mieszkalnym.

Wskazane okoliczności nie stanowią nowych faktów i dowodów w rozumieniu art. 540 § 1 pkt 2 k.p.k. Pierwszą okoliczność można określić jako wskazanie na pełną dokumentację kredytową i próbę wykazania, zdaniem skazanej, rzeczywistej sytuacji majątkowej małżonków R., która to sytuacja była powodem niewywiązania się przez B. P. ze zobowiązania zapłaty ceny sprzedaży nieruchomości. Ta okoliczność była przedmiotem rozpoznania w ramach postępowania kasacyjnego (III KK (...)). Jak wynika z uzasadnienia postanowienia o oddaleniu kasacji jako oczywiście bezzasadnej, jak również akt sprawy, pierwotnie wniosek dowodowy został oddalony przez Sąd I instancji postanowieniem z dnia 31 maja 2017 r. (k. 1234v), następnie inicjatywę dowodową powtórzono w apelacji (k. 1484), w konsekwencji czego w postanowieniu z dnia 22 listopada 2018 r. (k. 1538v-1539) Sąd Apelacyjny w (...) oddalił wnioski dowodowe o przeprowadzenie dowodu z przedmiotowej dokumentacji, podając motywy takiej

decyzji. Ponadto rozważania te pogłębił w uzasadnieniu wyroku odwołując się do tej decyzji w kontekście zarzutów podnoszonych w apelacji (k. 1601v-1602v, s. 8-10 uzasadnienia). Tym samym sądy orzekające w tej sprawie dokonały oceny potrzeby przeprowadzenia dowodu z tej dokumentacji lub oceny prawidłowości decyzji o oddaleniu takiego wniosku dowodowego, przy czym konsekwentnie uznano procedowanie w tym przedmiocie za trafne i zasadne. Dlatego też pierwsza z podniesionych okoliczności nie jest „nowym faktem i dowodem” w rozumieniu art. 540 § 1 pkt 2 k.p.k.

Prawomocny wyrok może być wzruszony w trybie wniosku o wznowienie postępowania karnego, jeżeli ujawnią się jakieś nowe okoliczności, których strona nie mogła przedstawić na żadnym z etapów rozpoznawania sprawy. Oznacza to, że jeśli strona miała wiedzę o określonym fakcie lub dowodzie, przed prawomocnym zakończeniem postępowania, nie może, odwołując się do tych faktów lub dowodów, skutecznie żądać wznowienia postępowania na podstawie art. 540 § 1 pkt 2 k.p.k. Strona przywołująca nowe fakty lub dowody powinna zatem wykazać, że nie były one jej znane przed datą uprawomocnienia się orzeczenia (postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 2 lipca 2020 r., V KO 32/20). Pomimo wskazania przez B. P., że przedmiotowa kwestia „nie była znana nie tylko sądowi, ale również stronie”, stwierdzenie to nie wytrzymuje konfrontacji z aktami tej sprawy i wcześniejszych postępowań w ramach nadzwyczajnych środków zaskarżenia.

Również o dokumentacji bankowej w kontekście faktycznej sytuacji małżonków R. jest mowa w ostatnim z pism skazanej, datowanym na 18 marca 2022 r. Argumenty tam wskazane nie mogą prowadzić do wznowienia postępowania z tych samych powodów, co wymienione powyżej. Co prawda w piśmie tym po raz pierwszy wskazana została sprawa Prokuratury Rejonowej w R. o sygn. akt 4168-0. Ds. (...), jednakże skazana powołuje ją na potrzebę odwołania się do omawianej dokumentacji bankowej. Jednocześnie odwołując się do tej sprawy nie wskazuje na żadne orzeczenie, mogące stanowić podstawę wznowienia w oparciu o art. 540 § 1 pkt 1 k.p.k. w zw. z art. 541 § 1 k.p.k.

Drugim dowodem powoływanym przez wnioskodawczynię jest księga wieczysta nr (...), w kontekście objęcia hipoteką całego gospodarstwa rolnego, w tym działki zabudowanej domem mieszkalnym. Lektura akt sprawy prowadzi do

wniosku, że przedmiotowa nieruchomość znajdowała się na działce ewidencyjnej oznaczonej nr 242/1. Problematyka sprzedaży tej działki była przedmiotem rozpoznania w sprawie z wniosku obrońcy B. P. o sygn. akt III KO 54/21 o wznowienie postępowania. Sąd Najwyższy w niniejszym składzie w pełni akceptuje poczynione tam uwagi i wniosek, że ta kwestia nie może stanowić podstawy wznowienia postępowania. Ponadto z akt sprawy (k. 3, wypis aktu notarialnego repertorium A numer (...) sporządzonego przez notariusza R. M.) wynika, że księga wieczysta o nr (...) obejmuje nieruchomość, w skład której nie wchodzi działka ewidencyjna nr (...), a więc działka, na której znajduje się dom mieszkalny, o którym mowa we wniosku. Dla niej prowadzona jest księga wieczysta nr (...), o której mowa w sprawie III KO 54/21. Dlatego też ze wskazanej we wniosku księgi wieczystej nie wynikają żadne okoliczności dla działki zabudowanej domem mieszkalnym o nr 242/1, w tym kwestia jej obciążenia hipoteką, bowiem ta księga wieczysta nie dotyczy tej działki. Trudno więc zrozumieć, w jaki sposób przywołana okoliczność miałaby wskazywać na wysokie prawdopodobieństwo błędu sądowego w zakończonym prawomocnie postępowaniu.

Argumentacja zawarta w piśmie z dnia 4 grudnia 2021 r. również jest oczywiście bezzasadna. Żadna z okoliczności tam wymienionych nie może prowadzić do wznowienia postępowania. Po pierwsze stanowisko skazanej zostało wyrażone „po zapoznaniu się z aktami sprawy IV K (...)”. W punktach 1, 2, 3 powołuje się ona na okoliczności znane Sądom orzekającym, wskazując na dowody z konkretnych kart akt ww. sprawy, załączone do tych akt jeszcze przed skutecznym wniesieniem aktu oskarżenia do Sądu. Takie dowody, jak już wskazano powyżej, które nie powstały lub ujawniły się już po prawomocnym zakończeniu postępowania, nie mogą prowadzić do jego wznowienia na podstawie art. 540 § 1 pkt 2 k.p.k. Z kolei punkt 6 tego pisma nie zawiera wskazania na żaden nowy fakt lub dowód, stanowiąc jedynie kolejne opisowe stanowisko skazanej co do okoliczności sprawy.

W punkcie 5 skazana odwołuje się do sprawy o sygn. akt PR Ds. (...) Prokuratury Rejonowej w R. w sprawie M. W.. Z przytoczonej przez nią treści opisu czynu mającego stanowić przedmiot tego postępowania B. P. próbuje wysnuć wnioski w przedmiocie braku swojej odpowiedzialności i obarczeniem tą

odpowiedzialnością innych osób, nie powołując się na żadne konkretne rozstrzygnięcie, w tym takie, o którym mowa w art. 541 § 1 k.p.k., stanowiące wymóg formalny wznowienia postępowania na podstawie art. 540 § 1 pkt 1 k.p.k. Jednocześnie z załączonego do pisma skazanej postanowienia ze sprawy PR Ds. 996.2021 Prokuratury Rejonowej w R., również dotyczącego M. W. w kontekście transakcji pomiędzy B. P., P. P. a małżonkami R. wynika, że odmówiono wszczęcia śledztwa w sprawie o czyny z art. 231 § 2 k.k. w zw. z art. 231 § 1 k.k., art. 233 § 1 k.k., art. 300 § 2 k.k., których, zgodnie z zawiadomieniem B. P., miał się on dopuścić. Ponadto z treści uzasadnienia tego postanowienia wynika, że postępowanie o sygn. akt PR Ds. (...) zostało prawomocnie umorzone na podstawie art. 17 § 1 pkt 1 k.p.k. Jednocześnie tak w piśmie z dnia 4 grudnia 2021 r., jak i z dnia 10 stycznia 2022 r., skazana odwołuje się do sprawy o sygn. akt II K (...) przeciwko A. i V. R., dotyczącej sprzętu rolniczego i stara się wykazać jej znaczenie dla sprawy niniejszej. Ocena, czy przedmiotowe okoliczności wynikające z przywołanych spraw mogą stanowić podstawę wznowienia postępowania była już przedmiotem rozpoznania przez Sąd Najwyższy w ramach poprzedniego postępowania wznowieniowego, zainicjowanego wnioskiem obrońcy skazanej (III KO 54/21). Sąd Najwyższy w niniejszym składzie w pełni podziela zawartą tam argumentację oraz wniosek, że przedstawione przez skazaną informacje o toczących się postępowaniach oraz dokumenty nie mogą prowadzić do wznowienia postępowania.

W pozostałych miejscach skazana albo przedstawia kolejne swoje stanowiska w sprawie, w tym z powołaniem się na okoliczności znane już Sądom orzekającym (m.in. pkt 6 pisma z dnia 4 grudnia 2021 r.; pkt 4 pisma z dnia 10 stycznia 2022 r.), albo załącza pisma kierowane do organów ścigania i organów wymiaru sprawiedliwości, nie mające związku z podstawami wznowienia postępowania (pisma z dni: 26 sierpnia 2021 r. i 17 lutego 2022 r.).

Skazana w kilku kolejnych pismach w sposób obszerny próbuje wykazać, że to nie ona dopuściła się przestępstwa oszustwa, w szczególności konsekwentnie i na wiele sposobów próbując podważyć wiarygodność małżonków R.. W tym względzie należy wyjaśnić, że postępowanie wznowieniowe nie służy do ponownej oceny dowodów już zgromadzonych w sprawie (postanowienie Sądu Najwyższego

z dnia 7 października 2021 r., V KZ 46/21). Jednocześnie podawanie stale, w kolejnych sprawach wznowieniowych i pismach uzupełniających wnioski, tych samych okoliczności, różniących się wyłącznie co do formy, uzasadnia orzekanie w trybie art. 545 § 3 k.p.k.

Podsumowując, argumentacja wskazana przez skazaną, w zestawieniu z kodeksowymi przesłankami wznowienia postępowania, uprawnia do uznania jej wniosku za oczywiście bezzasadny w rozumieniu art. 545 § 3 k.p.k.

Mając na uwadze powyższe, należało orzec jak w części dyspozytywnej postanowienia.